

Nr 356.

Av herrar **Lundén** och **Andersson** i Rasjön, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 38, med förslag till lag om delning av jord på landet m. m.*

I det förslag till »lag om delning av jord på landet», som av Kungl. Maj:t i proposition nr 38 förelagts årets riksdag finnes i 2 kapitlet bestämmelser givna om förrättningsmän vid laga skifte. I 6 paragraf av nämnda kapitel stadgas angående kvalifikationer för gode män vid skiftesförrättningar samt om sättet för dessas tillsättande m. m. I jämförelse med nu gällande bestämmelser i hit-hörande avseenden innebär förslaget åtskilliga ändringar, av vilka den viktiga är föreskriften om en viss maximialder, 60 år, för valbarhet till god man. Jämväl för ledamöterna i ägodelningsrätten, de så kallade ägodelningsnämndemännen, finnes i lagens 21 kapitel föreslagen en viss högsta valbarhetsålder, där satt till 65 år.

Genom de sålunda föreslagna åldersbestämmelserna kommer säkerligen att avskiljas från de ifrågavarande uppdragen ett stort antal å området kunniga och insiktsfulla män. Vi kunna icke underlåta att påvisa, hurusom skiftesväsendet härigenom berövas en ej ringa del av den samlade erfarenhet, vilken hittills funnits inom godemanskåren och i ägodelningsrätterna och som i väsentlig mån bidragit till att hos allmogen skapa respekt och förtroende för dessa institutioner. Det är anledning befara att ett minskat inflytande åt lekmannelementet vid handläggningen av skiftesärendena härav kan bliva följden. Av en relativt ung och oerfaren god man kan ej alltid väntas samma vederhäftighet och självständighet som av en sådan med en lång och mångsidig praktisk erfarenhet bakom sig, varav lätteligen kan följa att lantmätaren, även i frågor av rent praktisk natur, ofta vinner gehör för sin många gånger fackmannabetonade mening, där det sunda förståndet ensamt borde vara utslagsgivande. Det är sålunda icke utan tvekan vi godtaga principen om en viss maximialder för här ifrågavarande förtroendemän.

Om emellertid, på skäl som av lantmäteristyrelsen framhållits, det befinnes lämpligt att genom en övre åldersgräns sörja för, det gode männen icke på grund av alltför hög ålder komma att sakna för uppgiften nödig rörlighet och vigör, böra dock bestämmelserna härför icke utformas så, att strecket skär alltför djupt ner i åldersklasserna eller så, att olägenheter och inkonsekvenser uppstå vid tillämpningen. Det synes oss som om i dessa hänseenden erinringar kunde göras emot de i propositionen föreslagna valbarhetsbestämmelserna.

Stadgandet i andra kapitlet, 6 paragraf, är så utformat, att den som utses till god man ej må ha uppnått 60 års ålder och lärer väl få tolkas så, att det är åldern vid själva valtillfället som är avgörande för valbarheten. Uppfyller vederbörande vid tiden för valet det stipulerade villkoret, synes meningen vara att ett överskridande av maximiåldern under tjänsteperioden ej skall diskvalificera för ett fortsatt utövande av uppdraget intill mandattidens utgång. Härav följer att den, som vid valtillfället fyllt exempelvis 59 år, kan väljas för en sexårsperiod och alltså tjänstgöra intill fyllda 65 år, under det att å andra sidan en god man som nyss råkat fylla 60 år då hans mandattid utgår ej kan återväljas och sålunda nödgas frånträda uppdraget fem år tidigare än hans förutnämnda kollega. Det synes oss uppenbart, att en sådan anordning icke kan vara tillfredsställande, utan att, om en övre åldersgräns för valbarhet till god man skall införas, denna bör kunna konstrueras på ett i praktiken mera konsekvent verkande sätt. Då förefaller det som om de bestämmelser, vilka föreslagits i lagens 21 kapitel, 5 och följande paragrafer, beträffande valbarhetsåldern för ägodelningsnämndemän vore utformade på ett mera rationellt sätt. Av stadgandena i nämnda kapitel framgår, att såväl valbarheten som tjänstgöringstiden för ägodelningsnämndemän avses skola upphöra vid uppnådda 65 år. Att olika beskaffade valbarhetsvillkor i avseende på ålder behöva införas för gode män vid skiftesförrättningar och för ägodelningsnämndemän ha vi svårt att förstå. Tvärtom synas alla skäl tala för likformiga bestämmelser härutinnan. Vi vilja därför förorda, att valbarhetsåldern för gode män sättes lika som för ägodelningsnämndemän till 65 år, med skyldighet för dem att vid uppnådd ålder frånträda befattningen. Härigenom vinnes i regel en höjning av åldersgränsen för gode män i jämförelse med vad som i propositionen föreslås, något som vi anse väl befogat, då en person i åldern mellan 60 och 65 år mycket ofta torde besitta tillräcklig hälsa och spänstighet för fullgörande av godemansuppdraget. Vi vilja i detta sammanhang erinra, att lantmäterikåren pensioneras först vid 65 år sålder och det lärer väl knappast finnas anledning förutsätta att de personer, som kunna ifrågakomma till godemansuppdraget, skola i fråga om hälsa och krafter ha sämre förutsättningar än lantmästarne.

Med stöd av vad som anförts få vi därför föreslå,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 38 med förslag till lag om delning av jord på landet måtte besluta sådan ändring i 2 kapitlet, 6 och eventuellt följande paragrafer, att valbarhetsåldern för god man sättes till 65 år samt att villkoren rörande valbarhetsålder i övrigt utformas i i överensstämmelse med vad i förslaget stadgas angående ägodelningsnämndemän.

Stockholm i februari 1926.

A. W. Lundén.

Gust. Andersson

i Rasjön.